

Türkiye liken biyotasına katkılar

Contributions to lichen biota of Turkey

Okan SEZER

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Eskişehir-Türkiye

Eser Bilgisi

Araştırma makalesi

DOI: 10.17474/acuofd.55423

Sorumlu yazar: Okan SEZER

e-mail: oksezer@ogu.edu.tr

Geliş tarihi: 22.02.2016

Düzeltilme tarihi: 06.05.2016

Kabul tarihi: 08.05.2016

Anahtar Kelimeler:

Türkiye

Biyota

Liken oluşturan fungus

Likenikol fungus

Key words:

Turkey

Biota

Lichenized fungi

Lichenicolous fungi

Özet

Bu çalışmada Türkiye'nin 30 farklı ilindeki 65 lokaliteden 175 liken oluşturan ve 12 likenikol fungus taksonu rapor edilmiştir. Rapor edilen taksonlardan bazıları bir veya daha fazla il için yeni kayıttır. İncelenen liken taksonlarının toplandığı lokaliteler substrat özellikleri belirtilerek verilmiştir.

Abstract

In this study, 175 lichenized and 12 lichenicolous fungi taxa are reported from 65 localities in 30 different provinces of Turkey. Some of these taxa are new record for one or more provinces from Turkey. Localities in which studied lichen taxa were collected, were given by stating its substrate characteristics.

GİRİŞ

Birçok Batı Avrupa ülkesinin liken biyotası ayrıntılı bir şekilde çalışılmış olmasına rağmen ülkemiz liken biyotası üzerine gerçekleştirilen çalışmalar halen oldukça sınırlı seviyededir. Mevcut literatür incelendiğinde 2000 yılına kadar ülkemiz likenleri üzerine gerçekleştirilmiş olan çalışmaların sayısının yaklaşık olarak 176 kadar olduğu görülmektedir (John 1992; 1995; Çobanoğlu 2011a). 2000-2010 yılları arasında yayınlanan eserler ile birlikte bu sayı 582'ye ulaşmıştır (John 1992; 1995; Çobanoğlu 2011a). Özellikle 1990 yılından sonra yerli araştırmacıların ülkemiz liken biyotası üzerine olan çalışmalarına hız vermeleri bu belirgin artışın üzerinde etkili olmuştur (Özdemir 1991; Nimis ve John 1998; Karabulut ve Türk 1998; John ve Breuss 2004; Halıcı ve ark. 2005; Çobanoğlu ve Yavuz 2006; Halıcı ve Aksoy 2006; Kınalıoğlu 2007a; 2007b; John 2007; Yazıcı ve ark. 2007; Candan ve Özdemir Türk 2008; Cansaran Duman ve ark. 2008; Halıcı 2008; Yazıcı ve ark. 2008; Halıcı ve Aksoy 2009; Öztürk ve

Güvenç 2010; Halıcı ve ark. 2010; Kınalıoğlu ve Aptroot 2012; Yazıcı ve ark. 2015). Ülkemiz liken biyotası üzerine olan çalışmalar oldukça artmış olmasına rağmen liken biyoçeşitliliği ve liken taksonlarının yayılış alanları ile ilgili bilgiler halen sınırlıdır (John 2007). Türkiye'nin farklı illerindeki çeşitli habitat ve substratlardan toplanan liken örneklerinin incelendiği bu çalışma ile yurdumuz liken biyotasına katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

MATERYAL ve YÖNTEM

Liken örnekleri 1997-2009 tarihleri arasında Türkiye'nin 30 ilindeki 65 lokaliteden toplanmıştır. Örneklerin tayinleri çeşitli flora kitapları, monografiler ile bu eserlerdeki tayin anahtarlarından faydalanılarak yapılmıştır (Poelt 1974; Leuckert ve Poelt 1976; 1989; Moberg 1977; 1986; Mayrhofer ve Poelt 1979; Clauzade ve Roux 1985; Alstrup ve Hawksworth 1990; Breuss 1990; 1996; Hale 1990; Einar 1991; Feuerer 1991; Purvis ve ark. 1992; Mayrhofer ve ark. 1992; Wirth 1995; Konradtyuk ve

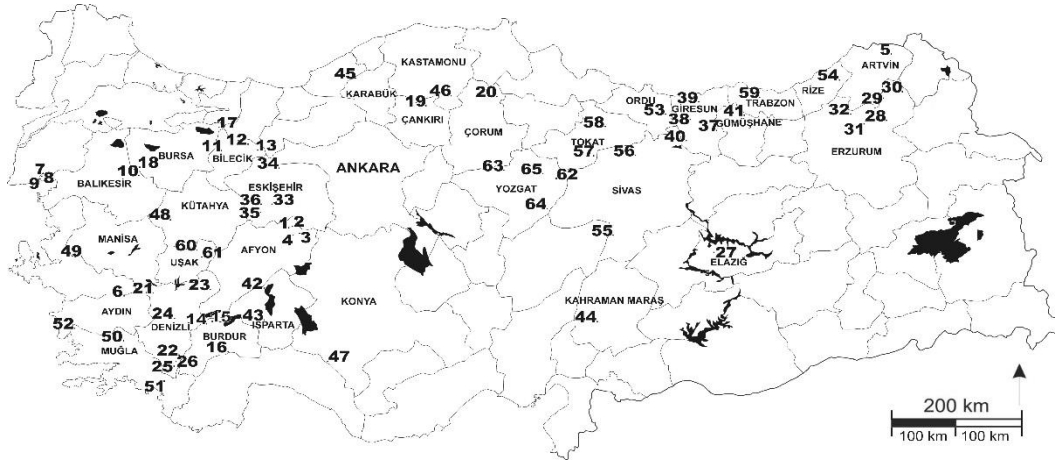
Kärnfelt 1997; Konradtyuk 1997; Brodo ve ark. 2001; Giralt 2001; Orange ve ark. 2001; Argon ve Martinez 2002; Giordani ve ark. 2002; 2003; Nash III ve ark. 2002; 2004; 2007; Nimis ve Martellos 2004; Jørgensen 2005; Arup 2006; Williams ve Tibell 2008). Lokalite ve iller için yeni kayıtların tespit edilmesi amacıyla önceki çalışmalar kontrol edilmiştir (Özdemir 1990; 1991; Akbıyık Çiçek ve Özdemir Türk 1995; Güvenç ve Öztürk 1997; Karabulut ve Türk 1998; Yazıcı 1999; Yazıcı ve Aslan 2002; Güvenç 2002; Öztürk ve ark. 2005; Çobanoğlu ve Yavuz 2006; Halıcı ve ark. 2007; Kınalıoğlu 2007a; 2007b; Oran ve ark. 2007; Yazıcı ve ark. 2007; Yavuz ve Çobanoğlu 2007; Candan ve Özdemir Türk 2008; Halıcı 2008; Yazıcı ve ark. 2008; Kınalıoğlu 2009; Çobanoğlu 2011b; Çobanoğlu ve ark. 2011; Kınalıoğlu ve Aptroot 2012; Yazıcı ve ark. 2015). Taksonların yazar adları Brummit ve Powell (1992)'e göre kısaltılmıştır. Taksonomik nomenklatürde index fungorum (<http://www.indexfungorum.org>) takip edilmiştir.

Liken örneklerinin morfolojik ve anatomik yapılarının incelenmesinde Leica MZ6 stereomikroskop ve Olympus BX-51-U-CAMAD3 ışık mikroskobundan yararlanılmıştır. Örneklerin tayinlerinde kimyasal spot testlerden de faydalanılmıştır. Tayin edilen örnekler Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi Herbariumu (ANES)'nda muhafaza edilmektedir. Örneklerin toplandıkları lokaliteler yükselti, coğrafi koordinatları (GPS) ve toplama tarihleri ile birlikte aşağıda listelenmiştir. Ayrıca Şekil 1'de lokaliteler harita üzerinde gösterilmiştir.

Örneklerin Toplandığı Lokaliteler

1. Afyon; Emirdağ, Çatalı Köyü'nün doğusu, 1308 m, 38°55'36"N 31°08'40"E, 08.07.2008.
2. Afyon; Emirdağ, Çatalı Köyü'nün güneydoğusu, 1190 m, 38°55'48"N 31°08'20"E, 08.07.2008.
3. Afyon; Emirdağ, Dandindere Tabiat Koruma alanı, 1500 m, 38°50'47"N 31°16'10"E, 12.06.2008.
4. Afyon; Emirdağ, Küçükburun mevki, Dandindere Tabiat Koruma alanı, 1500 m, 38°50'57"N 31°15'31"E, 12.06.2008.
5. Artvin; Şavşat, 472 m, 41°13'52"N 42°05'31"E, 31.08.2009.
6. Aydın; Aydın-Samaili, 722 m, 38°00'N 28°17'E, 15.06.2009.
7. Balıkesir; Altınoluk, Daridere Köyü'nün kuzeydoğusu, 655 m, 39°38'48"N 26°41'46"E, 18.06.2009.
8. Balıkesir; Altınoluk, Kazdağı, Narlıdere mesire alanının batısı, 720 m, 39°37'30"N 26°41'25"E, 18.06.2009.
9. Balıkesir; Altınoluk, Narlı Köyü'nün doğusu, 308 m, 39°35'08"N 26°40'42"E, 18.06.2009.
10. Balıkesir; Dursunbey, Gölcük'ün kuzeydoğusu, 770 m, 39°39'38,6"N 28°28'48"E, 22.11.2008.
11. Bilecik; Bozüyük-Bilecik arası, Merkez Ahmetpınar Köyü, Çeşmecikler mevki, Bilecik'e 15 km kala, 616 m, 40°01'39"N 30°01'37"E, 10.07.2005.
12. Bilecik; Gölpazarı, Kümbet Köyü'nün batısı, 770 m, 40°12'48"N 30°21'57"E, 17.11.2008.
13. Bilecik; Yenipazar, Yenipazar'ın güneyi, 936 m, 40°08'51"N 30°31'02"E, 17.11.2008.
14. Burdur; Elde Köyü'nün batısı, Orman altı, 1370 m, 37°44'04"N 29°56'28"E, 10.06.2009.
15. Burdur; Ulupınar Köyü'nün batısı, 1560 m, 37°44'59"N 29°58'09"E, 10.06.2009.
16. Burdur; Bucak, Kızılkaya'nın batısı, Korkuteli yolu, 806 m, 37°18'N 30°21'E, 01.08.2009.
17. Bursa; İznik, İhsaniye yolu, 11. km, 676 m, 40°27'13"N 29°47'59"E, 27.07.2009.
18. Bursa; Yaylaçayır Köyü'nün doğusu, 890 m, 39°45'28,7"N 28°31'57,2"E, 22.11.2008.
19. Çankırı-İlgaz; İlgaz'ın güneyi, 1200 m, 40°52'43"N 33°38'29"E, 11.06.2007.
20. Çorum; Gümüşhasan'ın güneyi, 630 m, 40°59'14"N 35°01'55"E, 09.09.2009.
21. Denizli; Buldan, Süleymanlı Köyü'nün doğusu, 1140 m, 38°02'35"N 28°47'22"E, 11.06.2009.
22. Denizli; Çameli Köyü'nün kuzeybatısı, 1125 m, 37°11'24"N 29°21'25"E, 12.06.2009.
23. Denizli; Çivril'in 16 km doğusu, 815 m, 38°11'N 29°56'E, 14.06.2009.
24. Denizli; Honaz dağı, Honaz Dağı Milli Parkı, 1800 m, 37°40'57"N 29°15'41"E, 11.06.2009.
25. Denizli; Kızılayla Köyü'nün batısı, 1228 m, 36°54'24"N 29°09'43"E, 12.06.2009.
26. Denizli; Sofular Köyü'nün güneydoğusu, 1380 m, 37°00'26"N 29°18'36"E, 12.06.2009.
27. Elazığ; Baskil, Şahaplı Köyü'nün batısı, 1100 m, 38°33'14"N 38°48'22"E, 07.08.2004.
28. Erzurum; Narman Kaymakamlığı piknik alanı, 2000 m, 40°13'19"N 41°52'29"E, 29.08.2009.
29. Erzurum; Olur, Çataksu Köyü ayrımı, 870 m, 40°46'19"N 41°56'45"E, 30.08.2009.

- 30.Erzurum; Olur, Yukarı Karacasu Köyü'nün güneydoğusu, 1800 m, 40°49'26"N 42°17'11"E, 30.08.2009.
- 31.Erzurum; Tortum, Akbaba Köyü'nün doğusu, 1900 m, 40°14'23"N 41°30'51"E, 30.08.2009.
- 32.Erzurum; Tortum, Şenyayla Kasabası, 1500 m, 40°26'N 41°26'E, 30.08.2009.
- 33.Eskişehir; Mahmudiye, Türkmenmecidiye Köyü'nün güneybatısı, 920 m, 39°25'02"N 30°53'12"E; 06.03.2009.
- 34.Eskişehir; Mihalliççık, Çatacık 5. km, 1200 m, 39°58'N 30°57'E, 25.05.2005.
- 35.Eskişehir; Sarıcaılyas-Şükranlı yolu, 1322 m, 39°18'49.4"N 30°40'24.4"E, 11.10.2009.
- 36.Eskişehir; Seyitgazi-Yazılıkaya yolu, Örencik Köyü'nün batısı, 1058 m, 39°24'25"N 30°40'26"E, 12.07.2005.
- 37.Giresun; Alacra, Alacra'nın batısı, 1477 m, 40°19'43"N 38°44'48"E, 28.08.2009.
- 38.Giresun; Dereli, Yavuzkema1, Kulakkaya yaylası, 1790 m, 40°41'33"N 38°20'07"E, 05.09.2009.
- 39.Giresun; Giresun Kalesi'nin kuzeybatısı, 240 m, 40°54'N 38°26'E, 02.07.2004.
- 40.Giresun; Yedikardeş Köyü'nün doğusu, Şebinkarahisar, 982 m, 40°17'01"N 38°17'40"E, 28.08.2009.
- 41.Gümüşhane; Torul çıkışı, Zigana geçidinin güney yamacı, 1019 m, 40°38'04"N 39°23'12"E, 04.09.2009.
- 42.Isparta; Eğirdir, Karataş Dağları, 1220 m, 38°13'36"N 30°40'52"E, 01.08.2009.
- 43.Isparta; Kovada gölü, Kovada gölünün kıyısı, 950 m, 37°38'N 30°52'E, 01.06.2008.
- 44.Kahramanmaraş; Yaylaüstü Köyü, Çevrepınar Dağı, 1320 m, 37°34'02"N 36°35'00"E, 14.08.2009.
- 45.Karabük; Yenice, Şeker Kanyonu, Yazıca Köyü'nün güneyi, 320 m, 41°10'N, 32°21'E, 11.01.2007.
- 46.Kastamonu; Pınarbaşı İlçesi çıkışı, Çalkaya yolu, 850 m, 41°36'29,5"N 33°00'17,8"E, 29.05.2009.
- 47.Konya; Ahırlı, Akseki-Seydişehir, Beldibi kemeri, 1850 m, 37°10'54"N 31°55'42"E, 04.08.2009.
- 48.Kütahya; Simav, Gölcük yaylası mesire alanı, 1340 m, 39°09'38,8"N 29°05'05,3"E, 23.11.2008.
- 49.Manisa; Spil Dağı Milli Parkı, 1267 m, 38°33'17"N 27°26'24"E, 16.06.2009.
- 50.Muğla; Bafa gölü, Bafa gölünün güneydoğusu, 13 m, 37°29'45"N 27°32'10"E, 13.06.2009.
- 51.Muğla; Fethiye, Bekirbeli, 1030 m, 36°47'48"N 29°11'09"E, 12.06.2009.
- 52.Muğla; Muğla-Denizli, Gölcük Köyü'nün kuzeyi, 1010 m, 37°08'45"N 28°33'32"E, 12.06.2009.
- 53.Ordu; Dışkaya Köyü'nün kuzeyi, Gelinkaya Köyü'nün çevresi, 1222 m, 40°46'38"N 37°55'31"E, 06.09.2009.
- 54.Rize; Ayder yaylası, Fırtına vadisine giderken, Fırtına vadisi yolu, Ayder'in güneydoğusu, 1550 m, 40°56'79"N 41°07'83"E, 01.09.2009.
- 55.Sivas; Gürün, Uzunyayla, Ziyaret geçidi, 1900 m, 38°52'33"N 36°51'33"E, 08.07.2009.
- 56.Sivas; Sızır, Gemerek, Çat ormanları girişi, Kayseri il sınırı, 1650 m, 39°19'30"N 35°50'17"E, 27.08.2009.
- 57.Tokat; Atatürk Çeşmesi, Çamlıbel Geçidi kuzey yamacı, 1700 m, 39°57'38"N 36°31'42"E, 27.08.2009.
- 58.Tokat; Niksar'ın güneybatısı, Çanbaşı Kasabası, 800 m, 40°29'02"N 36°45'49"E, 28.08.2009.
- 59.Trabzon; Maçka, Örnekalan yaylası, 1230 m, 40°50'31"N 39°34'55"E, 03.09.2009.
- 60.Uşak; Banaz, Baltalı Köyü, Çarık alanı mevki, 1100 m, 38°51'N 29°30'E, 28.08.1997.
- 61.Uşak; Ovacık Köyü'nün batısı, 1282 m, 38°45'51"N 29°39'53"E, 09.06.2009.
- 62.Yozgat; Akdağ Madeni İlçesi doğusu, 1603 m, 39°40'00"N 35°56'07"E, 26.08.2009.
- 63.Yozgat; Çamlık Milli Parkı, 1556 m, 39°48'13"N 34°48'42"E, 26.08.2009.
- 64.Yozgat; Çat Ormanları, 1673 m, 39°19'35"N 35°48'41"E, 27.08.2009.
- 65.Yozgat; Oluközü, Oluközü mesire alanı girişi, 1343 m, 39°40'26"N 35°47'37"E, 26.08.2009.

Şekil 1. Liken Örneklerinin Toplandığı Lokalitelerin Harita Üzerindeki Dağılımı

BULGULAR

Bu çalışmada, ülkemizin 30 ilinde, 65 lokaliteden toplanmış 86 cinse ait 12 likenikol fungus ve 175 liken oluşturan fungus taksonu tespit edilmiştir. Tespit edilen toplam 187 taksondan 83'ü bir veya daha fazla il için yeni kayıttır. Yeni kayıtlar Tablo 1.' de "*" ile gösterilmiştir.

Taksonların 74'ü epifitik (E), 48'i CaCO₃ içeren kalkerli kaya-kireç taşı (C) üzerinde, 42'si silisli kaya (S) üzerinde olmak üzere 90'ı saksikol, 3'ü likenikol (L), 12'si likenikol fungus (F) ve 8'i ise terrikoldür (T) (Tablo 1).

Tablo 1. Takson listesi, taksonların lokalite numaraları, substrat tipleri ve ANES numaraları (*: il için yeni kayıt olan taksonlar, C: Kalkerli kaya-kireç taşı, S: Silisli kaya, E: Epifitik, L: Likenikol, F: Likenikol fungus, T: Terrikol, M: Musikol, MH: Yosunlu habitat)

Takson Listesi	Lokalite, Substrat tipi ve ANES numarası
1. <i>Acarospora badiofusca</i> (Nyl.) Th. Fr.	42*; C; 13653
2. <i>Acarospora cervina</i> (Ach.) A. Massal.	33; C; 13588
3. <i>Acarospora hilaris</i> (Dufour) Arnold	50; S; 13702
4. <i>Acarospora umbilicata</i> Bagl.	4; S; 13616
5. <i>Anaptychia ciliaris</i> (L.) Körb.	18,19*,24*,46; E; 13721, 13571, 13642, 13765, 13562
6. <i>Anaptychia setifera</i> (Mereschk.) Räsänen	41*; E; 13564
7. <i>Arthonia hertelii</i> (Calat., Barreno & V.J. Rico) Hafellner & V. John	47; L; 13644
8. <i>Arthonia molendoi</i> (Heufl. ex Frauenf.) R. Sant.	55*; L; 13767
9. <i>Arthonia varians</i> (Davies) Nyl.	57*; L; 13768
10. <i>Aspicilia calcarea</i> (L.) Körb.	3,15; C; 13496, 13637
11. <i>Aspicilia contorta</i> subsp. <i>contorta</i> (Hoffm.) Kremp.	4,27,55; C; 13545, 13519, 13648; 24; S; 13658
12. <i>Aspicilia contorta</i> subsp. <i>hoffmanniana</i> S. Ekman & Fröberg ex R. Sant.	1*; S; 13576
13. <i>Aspicilia desertorum</i> (Kremp.) Mereschk.	24*; S; 13658; 47,55; C; 13643,13645
14. <i>Aspicilia esculenta</i> (Pall.) Flagey	55*; C; 13646
15. <i>Aspicilia farinosa</i> (Flörke) Flagey	4*; C; 13544
16. <i>Aspicilia fruticulosa</i> (Eversm.) Flagey	55; C; 13561
17. <i>Aspicilia intermutans</i> (Nyl.) Arnold	1*,36; S; 13543, 13554
18. <i>Baeomyces rufus</i> (Huds.) Rebenf.	59; S; 13734
19. <i>Bryoria fuscescens</i> (Gyeln.) Brodo & D. Hawksw.	24*; E; 13631
20. <i>Bryoria implexa</i> (Hoffm.) Brodo & D. Hawksw.	19*,24*; E; 13718, 13720
21. <i>Buellia badia</i> (Fr.) A. Massal.	1; L; 13575
22. <i>Calicium viride</i> Pers.	38*; E; 13636

Takson Listesi	Lokalite, Substrat tipi ve ANES numarası
23. <i>Caloplaca alociza</i> (A. Massal.) Mig.	3,4,55*; C; 13500, 13769, 13615
24. <i>Caloplaca arenaria</i> (Pers.) Müll. Arg.	2*; S; 13711
25. <i>Caloplaca cerina</i> (Ehrh. ex Hedw.) Th. Fr.	2; E; 13527
26. <i>Caloplaca cerina</i> var. <i>muscorum</i> (A. Massal.) Jatta	27; E; 13595
27. <i>Caloplaca chalybaea</i> (Fr.) Müll. Arg.	3,55*; C; 13496, 13678
28. <i>Caloplaca flavorubescens</i> (Huds.) J.R. Laundon	24*; E; 13743
29. <i>Caloplaca grimmiae</i> (Nyl.) H. Olivier	27; L; 13569; 57*; E; 13770
30. <i>Caloplaca holocarpa</i> (Hoffm.) A.E. Wade	4; C; 13544
31. <i>Caloplaca lactea</i> (A. Massal.) Zahlbr.	3; C; 13492
32. <i>Caloplaca saxicola</i> (Hoffm.) Nordin	4; S; 13616
33. <i>Caloplaca variabilis</i> (Pers.) Müll. Arg.	3,4; C; 13551, 13545
34. <i>Calvitimela armeniaca</i> (DC.) Hafellner	32; S; 13762
35. <i>Candelariella aurella</i> (Hoffm.) Zahlbr.	42,55; C; 13771, 13677
36. <i>Candelariella vitellina</i> (Ehrh.) Müll. Arg.	2,27; S; 13521, 13598
37. <i>Candelariella xanthostigma</i> (Pers. ex Ach.) Lettau	28; E; 13671
38. <i>Cetraria aculeata</i> (Schreb.) Fr.	10*,14,23*; T; 13608, 13602, 13649
39. <i>Cetraria islandica</i> (L.) Ach.	28,30; T; 13727, 13755
40. <i>Cetraria muricata</i> (Ach.) Eckfeldt	58*; T; 13710
41. <i>Chaenotheca brunneola</i> (Ach.) Müll. Arg.	21*; E; 13707
42. <i>Cladonia convoluta</i> (Lamkey) Cout.	12,18,32,58*; M; 13512, 13728, 13764, 13675
43. <i>Cladonia fimbriata</i> (L.) Fr.	2,63,64; MH; 13529, 13657, 13672
44. <i>Cladonia floerkeana</i> (Fr.) Flörke	62*,64*; MH; 13756, 13659
45. <i>Cladonia rangiformis</i> Hoffm.	13,46; T-MH; 13580, 13587
46. <i>Collema crispum</i> (Huds.) Weber ex F.H. Wigg.	4; C; 13712
47. <i>Collema cristatum</i> (L.) Weber ex F.H. Wigg.	43; C; 13556, 13709
48. <i>Collema furfuraceum</i> Du Rietz	2*; S; 13676
49. <i>Dacampia cladoniicola</i> Halici, A.O. Türk & Candan	3*; L; 13584
50. <i>Dermatocarpon pellitum</i> (Poelt & V. Wirth) Breuss	6*; S; 13696
51. <i>Dermatocarpon vellereum</i> Zschacke	29*; C; 13709
52. <i>Diploschistes muscorum</i> subsp. <i>muscorum</i> (Scop.) R. Sant.	23; T; 13641
53. <i>Diploschistes ocellatus</i> (Fr.) Norman	43; C; 13555
54. <i>Diploschistes scruposus</i> (Schreb.) Norman	2,27; S; 13520, 13601
55. <i>Diplotomma epopolium</i> (Ach.) Arnold	3,34; C; 13772, 13625
56. <i>Diplotomma venustum</i> (Körb.) Körb.	3*; C; 13498
57. <i>Endocarpon adscendens</i> (Anzi) Müll. Arg.	32; S; 13752
58. <i>Evernia divaricata</i> (L.) Ach.	19,38,41; E; 13573, 13723, 13563
59. <i>Evernia prunastri</i> (L.) Ach.	2,19,21*,46,52; E; 13773, 13516, 13691, 13562, 13683
60. <i>Flavoparmelia caperata</i> (L.) Hale	5,39,48; E; 13495, 13586, 13605
61. <i>Fulgensia schistidii</i> (Anzi) Poelt	3*,15,20; C, CS-MH; 13750, 13509, 13590
62. <i>Fuscopannaria ignobilis</i> (Anzi) P.M. Jørg.	52; E; 13704
63. <i>Graphis scripta</i> (L.) Ach.	53; E; 13749
64. <i>Hypocenomyce scalaris</i> (Ach. ex Lilj.) M. Choisy	14,21*,63; E; 13745, 13707, 13673
65. <i>Hypogymnia farinacea</i> Zopf	2*,8,38; E; 13774, 13651, 13737
66. <i>Hypogymnia physodes</i> (L.) Nyl.	37,54,59,63; E; 13660, 13775, 13735, 13754
67. <i>Hypogymnia tubulosa</i> (Schaer.) Hav.	3*,38,52,59,61; E; 13494, 13722, 13683, 13669, 13692
68. <i>Lasallia pustulata</i> (L.) Mérat	2*,18,23*; S; 13541, 13667, 13695
69. <i>Lecania fuscella</i> (Schaer.) A. Massal.	24*; E; 13694

Takson Listesi	Lokalite, Substrat tipi ve ANES numarası
70. <i>Lecanora agardhiana</i> Ach.	4*; S; 13629
71. <i>Lecanora argentata</i> (Ach.) Malme	38; E; 13589
72. <i>Lecanora bolcana</i> (Pollich) Poelt	1,2; S; 13577, 13532; 3*,19,22,27; C; 13776, 13581, 13622, 13599
73. <i>Lecanora carpinea</i> (L.) Vain.	18,19,46,58; E; 13619, 13731, 13614, 13491, 13753
74. <i>Lecanora chlarotera</i> Nyl.	3,24*; E; 13585, 13618
75. <i>Lecanora crenulata</i> Hook.	32,33,55; C; 13760, 13515, 13680
76. <i>Lecanora garovaglii</i> (Körb.) Zahlbr.	1*,27; S; 13577, 13540
77. <i>Lecanora hagenii</i> (Ach.) Ach.	4; E; 13574
78. <i>Lecanora polytropa</i> (Ehrh.) Rabenh.	59; S; 13763
79. <i>Lecanora rupicola</i> subsp. <i>subplanata</i> (Nyl.) Leuckert & Poelt	42*; S; 13654
80. <i>Lecanora rupicola</i> subsp. <i>rupicola</i> (L.) Zahlbr.	1*; S; 13501; 57; C; 13674
81. <i>Lecanora varia</i> (Hoffm.) Ach.	15; E; 13517
82. <i>Lecidea fuscoatra</i> (L.) Ach.	19*; S; 13581
83. <i>Lecidella carpathica</i> Körb.	34; C; 13630
84. <i>Lecidella elaeochroma</i> (Ach.) M. Choisy	2,19*,61; E; 13542, 13613, 13692
85. <i>Lecidella euphorea</i> (Flörke) Hertel	24*; E; 13623
86. <i>Lecidella patavina</i> (A. Massal.) Knoph & Leuckert	55; C; 13706
87. <i>Lecidella promiscens</i> (Nyl.) Arnold	27*; S; 13777
88. <i>Lecidella stigmatea</i> (Ach.) Hertel & Leuckert	55; C; 13647
89. <i>Leptochidium albociliatum</i> (Desm.) M. Choisy	27; M; 13506
90. <i>Leptogium gelatinosum</i> (With.) J.R. Laundon	3*,4*,5*,51; M; 13550, 13546, 13606, 13607
91. <i>Leptogium plicatile</i> (Ach.) Leight.	4; C; 13628
92. <i>Letharia vulpina</i> (L.) Hue	15,37,65; E; 13518, 13661, 13778
93. <i>Lichenostigma maureri</i> Hafellner	27*; L; 13601
94. <i>Lobaria pulmonaria</i> (L.) Hoffm.	7,18,46; E-MH; 13701, 13729, 13503
95. <i>Lobaria virens</i> (With.) J.R. Laundon	45*; E; 13603
96. <i>Lobothallia praeradiosa</i> (Nyl.) Hafellner	27; C; 13594; 41; S; 13565
97. <i>Lobothallia radiosa</i> (Hoffm.) Hafellner	3,15,43; C; 13504, 13637, 13632
98. <i>Megaspora verrucosa</i> (Ach.) Hafellner & V. Wirth	3*,15,22*; E; 13552, 13537, 13698
99. <i>Melanelia elegantula</i> (Zahlbr.) Essl.	4,27; E-MH; 13638, 13568
100. <i>Melanelia exasperatula</i> (Nyl.) Essl.	28,40; E; 13744, 13747
101. <i>Muellerella pygmaea</i> (Körb.) D. Hawksw.	27; L; 13597
102. <i>Nephroma laevigatum</i> Ach.	8,51,52; E-MH; 13688, 13742, 13741
103. <i>Nephroma parile</i> (Ach.) Ach.	5; E-MH; 13708
104. <i>Nesolechia oxyspora</i> var. <i>fusca</i> Triebel & Rambold	27*; L; 13567
105. <i>Normandina pulchella</i> (Borrer) Nyl.	54; E-MH; 13719
106. <i>Ochrolechia arborea</i> (Kreyer) Almb.	51; E; 13742
107. <i>Ochrolechia parella</i> (L.) A. Massal.	25*; S; 13780
108. <i>Ochrolechia tartarea</i> (L.) Zahlbr.	56*; E; 13781
109. <i>Pannaria rubiginosa</i> (Thunb.) Delise	51; E-MH; 13782
110. <i>Parmelia saxatilis</i> (L.) Ach.	2*,9,21*; E-MH; 13609, 13758, 13690
111. <i>Parmelia sulcata</i> Taylor	2*,18,46,51,59; E-MH; 13524, 13731, 13562, 13742, 13783
112. <i>Parmelina carporrhizans</i> (Taylor) Poelt & Vězda	52; E; 13682
113. <i>Parmelina tiliacea</i> (Hoffm.) Hale	2,27; S-MH; 13724, 13592
114. <i>Parmeliopsis ambigua</i> (Wulfen) Nyl.	30; E; 13757
115. <i>Parmotrema arnoldii</i> (Du Rietz) Hale	38; E; 13624
116. <i>Parmotrema austrosinense</i> (Zahlbr.) Hale	59; E; 13784

Takson Listesi	Lokalite, Substrat tipi ve ANES numarası
117. <i>Peltigera canina</i> (L.) Willd.	35; T-MH; 13785
118. <i>Peltigera rufescens</i> (Weiss) Humb.	2; T-MH; 13726
119. <i>Pertusaria albescens</i> (Huds.) M. Choisy & Werner	18; E; 13558
120. <i>Pertusaria amara</i> (Ach.) Nyl.	2*,27; S; 13530, 13634; 59; E; 13733
121. <i>Pertusaria hemisphaerica</i> (Flörke) Erichsen	56*; E; 13786
122. <i>Pertusaria pertusa</i> (L.) Tuck.	18,51; E; 13665, 13664
123. <i>Phaeophyscia hirsuta</i> (Mereschk.) Essl.	29; C; 13709
124. <i>Physcia adscendens</i> (Fr.) H. Olivier	4,40; E; 13547, 13655, 13656
125. <i>Physcia biziana</i> (A. Massal.) Zahlbr.	2*,4*; E; 13523, 13549
126. <i>Physcia semipinnata</i> (J.F. Gmel.) Moberg	19*; E; 13493
127. <i>Physcia stellaris</i> (L.) Nyl.	2,4,40; E; 13610, 13639, 13656
128. <i>Physcia tenella</i> (Scop.) DC.	3,4; E; 13513, 13548
129. <i>Physconia distorta</i> (With.) J.R. Laundon	22; E; 13697
130. <i>Physconia enteroxantha</i> (Nyl.) Poelt	2,3,18,27; E; 13578, 13626, 13619, 13732
131. <i>Physconia perisidiosa</i> (Erichsen) Moberg	16,18; E; 13705, 13721
132. <i>Physconia venusta</i> (Ach.) Poelt	52; E; 13681
133. <i>Placidium lachneum</i> (Ach.) B. de Lesd.	3; M; 13714
134. <i>Placocarpus schaeferi</i> (Fr.) Breuss	3,4; C; 13505, 13508
135. <i>Placynthium nigrum</i> (Huds.) Gray	43; C; 13557
136. <i>Platismatia glauca</i> (L.) W.L. Culb. & C.F. Culb.	39; E; 13621
137. <i>Pleurosticta acetabulum</i> (Neck.) Elix & Lumbsch	3*,18; E; 13536, 13721, 13619
138. <i>Polycoccum aksoyi</i> Halıcı & V. Atienza	17*; L; 13579
139. <i>Polysporina dubia</i> (H. Magn.) Vězda	19; L; 13581
140. <i>Porpidia macrocarpa</i> var. <i>macrocarpa</i> (DC.) Hertel & A.J. Schwab	41; S; 13566
141. <i>Protoparmeliopsis muralis</i> (Schreb.) M. Choisy	1; S; 13576; 2,3,4,32,33; C; 13522, 13505, 13498, 13508, 13629, 13760,
142. <i>Pseudevernia furfuracea</i> var. <i>ceratea</i> (Ach.) D. Hawksw.	3; E; 13788
143. <i>Pseudevernia furfuracea</i> var. <i>furfuracea</i> (L.) Zopf	2*,3*,8,18,24,38,37,61,63; E; 13534, 13689, 13666, 13650, 13662, 13736, 13692, 13673, 13739
144. <i>Psora vallesiaca</i> (Schaer.) Timdal	43*; C; 13620
145. <i>Psora decipiens</i> (Hedw.) Hoffm.	3,10,14,49; T; 13502, 13560, 13738, 13693
146. <i>Psora testacea</i> Hoffm.	43*; C; 13557
147. <i>Psoroma hypnorum</i> (Vahl) Gray	41*; E-MH; 13703
148. <i>Ramalina farinacea</i> (L.) Ach.	2*,19*,59; E; 13531, 13572, 13668
149. <i>Ramalina fastigiata</i> (Pers.) Ach.	8,18; E; 13699, 13730
150. <i>Ramalina polymorpha</i> (Lilj.) Ach.	57; C; 13740
151. <i>Rhizocarpon distinctum</i> Th. Fr.	2*; S; 13711, 13520
152. <i>Rhizocarpon geographicum</i> (L.) DC.	2,27,57,62; S; 13526, 13600, 13789, 13751
153. <i>Rhizoplaca chrysoleuca</i> (Sm.) Zopf	31,57*; C; 13759, 13674
154. <i>Rhizoplaca melanophthalma</i> (DC.) Leuckert	31; C; 13761
155. <i>Rimularia insularis</i> (Nyl.) Rambold & Hertel	1*; S; 13501
156. <i>Rinodina bischoffii</i> (Hepp) A. Massal.	4; C; 13545
157. <i>Rinodina exigua</i> (Ach.) Gray	3; E; 13627
158. <i>Rinodina immersa</i> (Körb.) Arnold	26*,55; C; 13685, 13679
159. <i>Sarcogyne regularis</i> Körb.	4; C; 13712
160. <i>Squamarina cartilaginea</i> (With.) P. James	16; C; 13790
161. <i>Staurothele hymenogonia</i> (Nyl.) Th. Fr.	4*; C; 13713
162. <i>Tephromela atra</i> (Huds.) Hafellner	11,27; S; 13553, 13539

Takson Listesi	Lokalte, Substrat tipi ve ANES numarası
163. <i>Toninia candida</i> (Weber) Th. Fr.	15; L; 13559
164. <i>Toninia physaroides</i> (Opiz) Zahlbr.	3*; M; 13510
165. <i>Toninia sedifolia</i> (Scop.) Timdal	26; M; 13684
166. <i>Tornabea scutellifera</i> (With.) J.R. Laundon.	44*; E; 13766
167. <i>Umbilicaria grisea</i> Ach.	23*; S; 13617
168. <i>Usnea filipendula</i> Stirt.	3*; E; 13715
169. <i>Usnea florida</i> (L.) Weber ex F.H. Wigg.	3*,19*; E; 13716, 13717
170. <i>Usnea hirta</i> (L.) Weber ex F.H. Wigg.	19,46; E; 13499, 13562
171. <i>Verrucaria calciseda</i> DC.	3*; C; 13551
172. <i>Verrucaria marmorea</i> (Scop.) Arnold	26; C; 13685
173. <i>Verrucaria nigrescens</i> Pers.	3,4; C; 13514, 13640
174. <i>Weddellomyces macrosporus</i> D. Hawksw., Renob. & Coppins	36*; L; 13554
175. <i>Xanthoparmelia conspersa</i> (Ehrh. ex Ach.) Hale	8,25*,27; S; 13700, 13686, 13596
176. <i>Xanthoparmelia delisei</i> (Duby) O. Blanco, A. Crespo, Elix, D. Hawksw. & Lumbsch	60*; S; 13511
177. <i>Xanthoparmelia pokornyii</i> (Körb.) O. Blanco, A. Crespo, Elix, D. Hawksw. & Lumbsch	57*; S; 13748
178. <i>Xanthoparmelia pulla</i> (Ach.) O. Blanco, A. Crespo, Elix, D. Hawksw. & Lumbsch	27; S; 13635
179. <i>Xanthoparmelia stenophylla</i> (Ach.) Ahti & D. Hawksw.	2; S; 13528
180. <i>Xanthoparmelia verruculifera</i> (Nyl.) O. Blanco, A. Crespo, Elix, D. Hawksw. & Lumbsch	27; S; 13570
181. <i>Xanthoria candelaria</i> (L.) Th. Fr.	33; E; 13791
182. <i>Xanthoria elegans</i> (Link) Th. Fr.	2; S; 13533; 27,55,57; C; 13538, 13679, 13674
183. <i>Xanthoria parietina</i> (L.) Beltr.	2,33,40,46,65; E; 13525, 13663, 13746, 13562, 13670
184. <i>Xanthoria ulophyllodes</i> Räsänen	2*; E; 13612
185. <i>Xanthomendoza fulva</i> (Hoffm.) Söchtling, Kärnefelt & S.Y. Kondr.	2; E; 13725
186. <i>Zwackhiomyces coepulonus</i> (Norman) Grube & R. Sant.	4*; L; 13545
187. <i>Zwackhiomyces sphinctrinoides</i> (Zwackh) Grube & Hafellner	55*; L; 13679

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada, *Acarospora cervina*, *Aspicilia calcarea*, *A. farinosa*, *Caloplaca alociza*, *C. chalybaea*, *C. lactea*, *C. variabilis*, *Candelariella aurella*, *Collema cristatum*, *Diploschistes ocellatus*, *Dermatocarpon vellereum*, *Diplotomma epipolium*, *D. venustum*, *Lecanora crenulata*, *Lecidella stigmatea*, *Placocarpus schaeereri*, *Placynthium nigrum*, *Psora vallesiaca*, *P. testacea*, *Rinodina bischoffii*, *R. immersa*, *Sarcogyne regularis*, *Staurothele hymenogonia*, *Verrucaria calciseda*, *V. marmorea* ve *V. nigrescens*'in CaCO₃ içeren kalkerli kayalar (kireç taşı) üzerinde geliştikleri tespit edilmiş olup substrat özellikleri literatür bilgileri ile de uygunluk göstermektedir (Poelt 1977; Timdal 1984; 1986; Purvis ve ark. 1992; Dobson

2000; Zhurbenko 2003; Wasser ve Nevo 2005; Smith ve ark. 2009).

Çalışmada belirlenmiş olan *Acarospora hiliaris*, *A. umbilicata*, *Aspicilia intermutans*, *Calvitimela armeniaca*, *Dermatocarpon pellitum*, *Diploschistes scruposus*, *Lasallia pustulata*, *Lecanora garovaglii*, *L. polytropa*, *L. rupicola* subsp. *subplanata*, *L. rupicola* subsp. *rupicola*, *Lecidea fuscoatra*, *Lecidella promiscens*, *Ochrolechia parella*, *Porpidia macrocarpa* var. *macrocarpa*, *Rhizocarpon distinctum*, *R. geographicum*, *Umbilicaria grisea*, *Xanthoparmelia conspersa*, *X. delisei*, *X. stenophylla*, *X. pulla* ve *X. verruculifera*'nın ise silisli substratlar üzerinde yaygın olarak geliştikleri görülmüş olup kaynak bilgileri ile uygunluk göstermektedirler (Ozenda ve Clauzade 1970; Poelt 1977; Purvis ve ark. 1992; Brodo ve ark. 2001;

Divakar ve Upreti 2002; Nash III ve ark. 2002; Wasser ve Nevo 2005; Smith ve ark. 2009).

Çalışmada tespit edilmiş bulunan *Lobothallia radiosa*, *Protoparmeliopsis muralis*, *Xanthoria elegans* gibi liken türlerinin ise hem silisli hem de kalkerli substratlar üzerinde geliştikleri; diğer bir deyişle, substrat seçimi açısından daha geniş toleransa sahip türler oldukları görülmüştür. Literatürlerde de bu türlerin substrat seçimi bakımından geniş toleranslı türler olduğu belirtilmektedir (Purvis ve ark. 1992; Nash III ve ark. 2002; Wasser ve Nevo 2005; Smith ve ark. 2009).

Ayrıca bu çalışmada belirlenen *Aspicilia desertorum* liken türü toprak yüzeyine yakın kalkerli kayalar ve küçük taşlar üzerinde gelişmektedir. *Xanthoparmelia pokornyii*'nin toprak yüzeyi ve toprak yüzeyine yakın silisli kayalar üzerinde geliştiği görülmüştür. Toprak üzerinde gelişen *Cladonia convoluta*, *C. fimbriata*, *C. floerkeana*, *C. rangiformis* ve *Peltigera canina* türleri daha çok orman altlarındaki açık alanlarda gelişmekte olup ışık seven liken türleri olarak adlandırılmaktadırlar (Wirth 1995; Nash III ve ark. 2002; Wasser ve Nevo 2005). *Cetraria aculeata*, *C. islandica*, *C. muricata*, *Endocarpon adscendens*, *Fulgensia schistidii* ve *P. rufescens* türlerinin kayalar arasındaki toprak parçacıkları ve karayosunları üzerinde geliştiği gözlemlenmiştir. Bu özellikleri bakımından kaynak bilgileri ile uygunluk göstermektedirler (Wirth 1995; Nash III ve ark. 2002; Wasser ve Nevo 2005).

Çeşitli ağaç kabukları üzerinde geliştiği tespit edilen epifitik liken taksonlarından % 42'si *Pinus* spp.; %23'ü *Quercus* spp.; %13 ise hem *Pinus* spp. hemde *Quercus* spp. kabukları üzerinden tanımlanmış olan taksonlardır. *Flavoparmelia caperata*, *Picea orientalis* ve *Pinus* spp. üzerinden, *Physcia tenella*, *Juniperus* spp. üzerinden, *Physconia enteroxantha*, *Cedrus libani* ve *Quercus* spp. üzerinden, *Tornabea scutellifera* ise *Abies* spp., kabukları üzerinden tespit edilmiştir. Geriye kalan epifitik liken taksonları ise substrat seçiciliği daha az olan ve farklı ağaç türleri üzerinde bulunabilen liken taksonlarıdır. Epifitik liken taksonları içinde *Calicium viride*, *Hypocenomyce scalaris*, *Lobaria pulmonaria*, *L. virens*, *Parmeliopsis ambigua*, *Platismatia glauca* ve *Letharia vulpina* türleri ise literatürde de belirtildiği gibi daha çok yaşlı ağaçların

kabukları üzerinde gelişim göstermişlerdir ve yaşlı orman indikatörü olarak adlandırılırlar (Wirth 1995; Nash III ve ark. 2002; Wasser ve Nevo 2005).

Bazı liken taksonları ise diğer bazı liken türleri üzerinde parazitik olarak gelişmektedirler. Bu çalışmada *Rimularia insularis*, *Lecanora rupicola* üzerinde, *Caloplaca grimmiae*, *Candelariella vitellina* üzerinde, *Buellia badia* ise *Xanthoparmelia* spp. üzerinde likenikol parazit olan liken türleridir. *Diploschistes muscorum* subsp. *muscorum* erken dönemde *Cladonia* türleri üzerinde, *Placocarpus schaeferi* ise *Protoparmeliopsis muralis* üzerinde parazit olarak gelişmekte ve olgun dönemde ise bağımsız hale geçmektedirler (Brodo ve ark. 2001; Halıcı ve ark. 2007).

Bu çalışmada *Arthonia hertelii*, *Aspicilia desertorum*; *Arthonia molendoi*, *Xanthoria elegans*; *Arthonia varians*, *Lecanora rupicola* subsp. *rupicola*; *Dacampia cladoniicola*, *Cladonia* spp. pulları; *Polycoccum aksoyi*, *Aspicilia* spp.; *Zwackhiomyces sphinctrinoides*, *Xanthoria elegans*; *Z. coepulonus*, *Caloplaca variabilis* ve *Polysporina dubia* ise *Lecanora bolcana* üzerinde patojenik olarak gelişen likenikol fungus taksonlarıdır. Benzer şekilde, *Lichenostigma maureri*, *Diploschistes scruposus*; *Muellerella pygmaea*, *Lecidea* spp.; *Nesolechia oxyspora*, *Xanthoparmelia* spp. ve *Weddellomyces macrosporus* ise *Aspicilia intermutans* üzerinde parazit olarak gelişen likenikol funguslardır. Bu türlerin yaşam ve habitat özellikleri literatür bilgileri ile uygunluk göstermektedir (Halıcı ve Candan 2007; Nash III ve ark. 2007; Halıcı 2008).

Bu çalışmadaki bazı liken türlerinin habitatlarının diğerlerine oranla daha seçici oldukları görülmüştür. Bunlardan *Baeomyces rufus*'un nemli bölgelerde mineralce zengin topraklar üzerinde, gölge alanlardaki kayalar üzerinde ve seyrek olarak da toprak erozyonu nedeniyle toprak yüzeyine çıkmış olan ağaç kökleri üzerinde geliştikleri saptanmış olup literatür bulguları ile uygunluk göstermektedir (Jahns 1982; Smith ve ark. 2009). Bu liken taksonu çalışmada Trabzon, Maçka, Örnekan yaylasında 1230 m yükseklikte, Avrupa-Sibirya floristik bölgesi sınırları içinde yer alan nemli bir bölgedeki silisli kayalar üzerinde tespit edilmiş olup bu habitat ve substrat özelliği yazınsal kaynaklardaki bilgiler ile

uyumludur (Yazıcı 1999; Yazıcı ve Aslan 2002; Yazıcı ve ark. 2007; Kınalıoğlu 2009).

Kaynak bilgilerinde kuzey ve güney yarım küredeki sub-oseanik bölgelerde oldukça yaygın olduğu belirtilen *Normandina pulchella* Rize'den nemli habitat özelliğindeki ormanlık alanlarda, yaşlı orman ağaçlarının kabuklarında karayosunu üzerinden toplanmıştır (Mares ve ark. 1993; Brodo ve ark. 2001).

Çoğunlukla ağaç kabukları üzerinde gelişen ve nitrofil liken olarak adlandırılan *Physcia adscendens*, *P. biziana*, *P. stellaris*, *P. tenella*, *Physconia distorta*, *Xanthomendoza fulva*, *Xanthoria candelaria* ve *X. parietina* gibi liken türlerinin daha çok yerleşim yerlerine yakın ve azotlu bileşiklerin etkisinin çok olduğu tarım alanlarının çevresinde ve çoğunlukla tek ağaçların kabukları üzerinde yaygın olarak buldukları görülmüştür. Bu sonuçlar literatür verileri ile uygunluk göstermektedir (Wolseley ve Lambley 2004).

Ülkelerin biyoçeşitliliğinin bilinmesi yapılması planlanan biyolojik aktivite ve biyoindikasyon gibi çok farklı araştırmalara veritabanı sağlaması nedeniyle önem taşımaktadır. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden toplanan liken örneklerinin değerlendirilmesine dayanan bu çalışma da ülkemizin liken biyotasına katkılar sağlanmıştır.

TEŞEKKÜR

Bu makale Okan Sezer'in yüksek lisans tezinden hazırlanmıştır. Öncelikli olarak yüksek lisansım süresince benden desteğini bir an olsun esirgemeyen tez danışmanım sayın Prof. Dr. Ayşen Türk'e teşekkür ederim. Ayrıca Doç. Dr. Mehmet Candan ve Doç. Dr. M. Gökhan Halıcı'ya arazi ve teşhis çalışmalarındaki katkılarından dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

KAYNAKLAR

- Alstrup V, Hawksworth D L (1990) The Lichenicolous fungi of Greenland. *Meddelelser om Grönland, Bioscience*, 31: 1-90
- Akbıyık Çiçek A, Özdemir Türk A (1995) Ilica (Kütahya) Yöresi Likenleri. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 19: 325-329
- Argon V, Martinez I (2002) *Candelariella faginea* and *C. viae-lacteeae* new to SW Europe. *Lichenologist*, 34: 81-88

- Arup U (2006) A new taxonomy of the *Caloplaca citrina* group in the Nordic countries, except Iceland. *Lichenologist*, 38: 1-20
- Bruss O (1990) Die Flechtengattung *Catapyrenium* (Verrucariaceae) in Europa. *Stapfia*, 23: 1-153
- Bruss O (1996) Revision der Flechtengattung *Placidopsis* (Verrucariaceae). *Österr. Z. Pilzk.*, 5: 65-94
- Brodo M, Sharnoff S D, Sharnoff S (2001) Lichens of North America. Yale University Press, New Haven and London
- Candan M, Özdemir Türk A (2008) Lichens of Malatya, Elazığ, Adıyaman province of Turkey. *Mycotaxon*, 105: 19-22
- Cansaran Duman D, Aras S, Atakol O (2008) Determination of Usnic Acid Content in Some Lichen Species Found in Anatolia. *Journal of Applied Biological Sciences*, 2 (3): 41-44
- Clauzade G, Roux C (1985) Likenler de Occidentale Europe. Bulletin de la Societe Botanique du Centre Ouest Nouvelle Serie-Numero Special, 7, Royan, France
- Çobanoğlu G, Yavuz M (2006) Lichen Records from Afyonkarahisar and Isparta Provinces. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 30: 467-476
- Çobanoğlu G (2011a) Türkiye Likenoloji Literatürü Listesi - A (2000-2010 Kronolojik Bibliyografya) - B (John (1992, 1995)-2000 Yayınlar). *Türk Liken Topluluğu Bülteni*, 9:11-47
- Çobanoğlu G (2011b) Additional and New Lichen Records for the Province of Giresun. *Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 23 (2): 83-88
- Çobanoğlu G, Sevgi E, Sevgi O, Tecimen H B, Yılmaz O Y, Açıkgoz B (2011) Alaçam Dağları Karaçam Ormanlarının Epifitik Likenleri (Balıkesir-Kütahya). *Journal of the Faculty of Forestry, Istanbul University*, 61 (1): 31-37
- Divakar P K, Upreti D K (2002) Revision of the lichen genus *Xanthoparmelia* (Vainio) Hale, from India. *Nova Hedwigia*, 75: 507-523
- Dobson F S (2000) Lichens: An Illustrated Guide to the British and Irish Species. Cambrian Printers, England
- Einar T (1991) A monograph of the genus *Toninia* (Lecideaceae, Ascomycetes). *Opera Botanica*, 110, Odense, Denmark
- Feuerer T (1991) Revision der Europäischen arten der Flechtengattung *Rhizocarpon* mit nichtgelbem Lager und vielzelligen Sporen. *Bibliotheca Lichenologica*, 39, J Cramer, Berlin-Stuttgart, Germany, 1-218
- Giordani P, Benesperi R, Rellini I, Frati L, Brunialti G, Paoli L, Isocrono D, Elix J A (2003) The lichen genus *Neofuscelia* (Ascomycotina, Parmeliaceae) in Italy. *Lichenologist*, 35: 377-385
- Giordani P, Nicora P, Rellini I, Brunialti G, Elix J A (2002) The lichen genus *Xanthoparmelia* (Ascomycotina, Parmeliaceae) in Italy. *Lichenologist*, 34: 189-198
- Giralt M (2001) The lichen genera *Rinodina* and *Rinodinella* (lichenized Ascomycetes, Physciaceae) in the Iberian Peninsula. *Bibliotheca Lichenologica*, 79, Cramer, Berlin-Stuttgart, Germany, 1-160
- Güvenç Ş, Öztürk Ş (1997) Spil dağından (Manisa) bazı saksikol ve terrikol liken türleri. *OT Sistematiik Botanik Dergisi*, 4 (1): 73-76
- Güvenç Ş (2002) Floristic Records of Lichens in Adana, Konya and Niğde Provinces. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 26: 175-180
- Hale M E (1990) A synopsis of the lichen genus *Xanthoparmelia* (Vainio) Hale (Ascomycotina, Parmeliaceae). *Smithsonian Contributions to Botany*, 74: 1-250

- Halıcı M G, Aksoy A (2009) Lichenised and lichenicolous fungi of Aladağlar National Park (Niğde, Kayseri and Adana provinces) in Turkey. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 33: 169-189
- Halıcı M G (2008) A key to lichenicolous Ascomycota (including mitosporic fungi) of Turkey. *Mycotaxon*, 104: 253-586
- Halıcı M G, Aksoy A (2006) Niğde İli'nden Liken Kayıtları. *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 22 (1-2), 20-25
- Halıcı M G, Aksoy A, Kocakaya M (2007) Some lichens from Gaziantep, Kahramanmaraş, Kırşehir and Yozgat (Turkey). *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 31 (2): 161-170
- Halıcı M G, Hawksworth D L, Candan M, Özdemir Türk A (2010) A new lichenicolous species of Capronia (Ascomycota, Herpotrichiellaceae), with a key to the known lichenicolous species of the genus. *Fungal Diversity*, 40 (1): 37-40
- Halıcı M G, John V, Aksoy A (2005) Lichens of Erciyes Mountain (Kayseri, Turkey). *Flora Mediterranea*, 15: 567-580
- Halıcı M G, Candan M (2007) Notes on some lichenicolous fungi from Turkey. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 31: 353-356
- Jahns H M (1982) The cyclic development of mosses and the lichen *Baeomyces rufus* in an ecosystem. *Lichenologist*, 14: 261-265
- John V (1992) Türkiye Likenleri, I. Türkiye likenleri ile ilgili literatür. *Pfalmuseum für Naturkunde*, Bad Dürkheim: 1-14
- John V (1995) Türkiye Likenleri, IV. Türkiye likenleri ile ilgili literatürlere ilaveler. *Pfalmuseum für Naturkunde*, Bad Dürkheim: 1-10
- John V, Breuss O (2004) Flechten der östlichen Schwarzmeer-Region in der Türkei (BLAM-Exkursion 1997). *Herzogia*, 17: 137-156
- John V (2007) Lichenological studies in Turkey and their relevance to environmental interpretation. *Bocconeia*, 21: 85-93
- Jørgensen, P M (2005) Additions to the Pannariaceae of North America. *The Bryologist*, 108: 255-258
- Karabulut F, Özdemir Türk A (1998) Lichens of the Akşehir District (Konya). *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 22: 191-198
- Kınalıoğlu K (2007a) Floristic Lichen Records from Uşak Province, Turkey. *International Journal of Botany*, 4 (4): 444-449
- Kınalıoğlu K (2007b) Lichens of the alpine region in Araklı-Sürmene district, Trabzon province (Turkey). *Cryptogamie Mycologie*, 28 (2): 159-168
- Kınalıoğlu K (2009) Additional lichen records from Giresun Province, Turkey. *Mycotaxon*, 109: 137-140
- Kınalıoğlu K, Aptroot A (2012) Some Lichens From Afyonkarahisar and Kırıkkale Provinces. *Gazi University Journal of Science*, 25 (2): 301-306
- Konradtyuk S (1997) Notes on *Xanthoria* Th.Fr. III. Two new species of the *Xanthoria candelaria* group. *Lichenologist*, 29: 431-440
- Konradtyuk S, Kärnefelt I (1997) Notes on *Xanthoria* Th.Fr. II. *Xanthoria poeltii*, A new lichen species from Europe. *Lichenologist*, 29: 425-330
- Leuckert C, Poelt J (1976) Zur chemotaxonomie der Eurosichen arten der Flechtengattung *Rhizoplaca*. *Nova Hedwigia*, 28: 71-129
- Leuckert C, Poelt J (1989) Studien über die *Lecanora rupicola*-Gruppe in Europa (Lecanoraceae). *Nova Hedwigia*, 49: 121-167
- Mares D, Fasulo M P, Bruni A (1993) Contribution to the study of *Normandina pulchella*: a cytological approach. *Orsis*, 8: 33-40
- Mayrhofer H, Poelt J (1979) Die Saxicolen Arten der Flechtengattung *Rinodina* in Europa. *Bibliotheca Lichenologica*, 12, J. Cramer, Vaduz, Germany, 1-186
- Mayrhofer M, Scheidegger Ch, Sheard J W (1992) On the taxonomy of five saxicolous species of the genus *Rinodina* (lichenized Ascomycetes). *Nord. J. Bot.*, 12: 451-459
- Moberg R (1977) The Lichen Genus *Physcia* and Allied Genera in Fennoscandia. *Symb. Bot. Upsal. XXII:1*, Stockholm, New York, ABD
- Moberg R (1986) The genus *Physcia* in East Africa. *Nord. J. Bot.*, 6, 843-864
- Nash III T H, Gries C, Bungartz F (2007) Lichen Flora of the Greater Sonoran Desert Region. Vol. 3, Lichens Unlimited, Tempe, Arizona
- Nash III T H, Ryan B D, Gries C, Bungartz F (2002) Lichen Flora of the Greater Sonoran Desert Region. Vol. 1, Lichens Unlimited, Tempe, Arizona
- Nash III T H, Ryan B D, Gries C, Diederich P, Bungartz F (2004) Lichen Flora of the Greater Sonoran Desert Region. Vol. 2, Lichens Unlimited, Tempe, Arizona
- Nimis P L, John V (1998) A Contribution to the Lichen Flora of Mediterranean Turkey. *Cryptogamie, Bryologique et Lichénologique*, 19: 35-58
- Nimis P L, Martellos S (2004) Keys to The Lichens of Italy-I. Terricolous species. Le guide di Dryades1-Serie Licheni I (L-I), Bagnaria, Arsa (UD), Italy
- Oran S, Uğur A, Öztürk Ş (2007) Some lichen records from *Quercus vulcanica* forests around Yukarı Gökdere (Isparta, Turkey). *J. Biol. Environ. Sci.*, 1 (3): 121-126
- Orange A, James P W, White F J (2001) Microchemical methods for the identification of lichens. The British Lichen Society, London
- Ozenda P, Clauzade G (1970) Les Lichens Étude Biologique et Fora Illustrée. Paris, France
- Özdemir A (1990) Bilecik İli Likenleri. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 14: 165-170
- Özdemir A (1991) Eskişehir İli Likenleri. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 15: 189-196
- Öztürk Ş, Güvenç Ş, Aydın S (2005) Floristic Lichen Records from Isparta and Burdur Provinces. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 29: 243-250
- Öztürk Ş, Güvenç Ş (2010) Additional lichen records from the western Black Sea region of Turkey. *Acta Botanica Hungarica*, 52 (1-2): 159-175
- Poelt J (1977) Die Gattung *Umbilicaria* (Umbilicariaceae) (Flechten des Himalaya 14). *Khumbu Himal*, 6 (3): 397-435
- Poelt J (1974) Bestimmungsschlüssel Europäischer Flechten. FL-9490, Vaduz, Germany
- Purvis O W, Coppins B J, Hawksworth D L, James P W, Moore D M (1992) The Lichen Flora of Great Britain and Ireland. The British Lichen Society, London, UK
- Smith C W, Coppins B J, Aptroot A, Fletcher A (2009) The Lichens of Great Britain and Ireland. The British Lichen Society, London, UK
- Timdal E (1984) The delimitation of *Psora* (Lecideaceae) and related genera, with notes on some species. *Nord. J. Bot.*, 4: 525-540
- Timdal E (1986) A revision of *Psora* (Lecideaceae) in North America. *The Bryologist*, 89: 253-275
- Wasser S P, Nevo E (2005) Lichen-forming, lichenicolous and allied fungi of Israel. Ruggell, ARG Gantner Verlag KG
- Williams C B, Tibell L (2008) *Calicium sequoiae*, a new lichen species from north-western California, USA. *Lichenologist*, 40: 185-194

- Wirth V (1995) Die Flechten Baden - Württembergs. Teil-1, Ulmer, Stuttgart, Germany
- Wolseley P A, Lambley P W (2004) English Nature Research Reports, Lichens in a changing pollution environment, Number 525
- Yazıcı K (1999) Lichen Flora of Trabzon. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 23: 97-112
- Yazıcı K, Aptroot A, Aslan A (2007) Lichen biota of Zonguldak (Turkey). *Mycotaxon*, 102: 257-260
- Yazıcı K, Aptroot A, Aslan A, Sipman H, Piercey-Normore M D (2015) The lichen biota of Burdur province (Turkey). *Mycotaxon*, 130 (3): 1-30
- Yazıcı K, Aptroot A, Etayo J, Aslan A, Guttova A (2008) Lichens from the Batman, Mardin, Osmaniye, and Sivas regions of Turkey. *Mycotaxon*, 103: 141-144
- Yazıcı K, Aslan A (2002) Additional Lichen Records from Rize Province. *Doğa, Tr. J. of Bot.*, 26: 181-193
- Yavuz M, Çobanoğlu G (2007) Lichen Flora of Pamukkale (Hierapolis), Turkey. *Pak. J. Biol. Sci.*, 10 (17); 2998-3001
- Zhurbenko M P (2003) New and rare lichen species (Lichenes) from Sakha-Yakutiya Republic and Magadan region. *Botanicheskii Zhurnal*, 88: 111-111